

## Voorstelling van de werkgroep Vlaamse Beweging Masereelfonds

*Joost Vandommele, voorzitter*

Vanuit de optiek dat het bij de hedendaagse intellectuelen mode is geworden de Vlaamse beweging als (bewust?) selectieve schietschijf te gebruiken, is het er onze werkgroep om te doen deze beweging - uiteraard - vanuit een kritische benadering te bestuderen en de vele tradities in die Vlaamse beweging in het bijzonder de vrijzinnige, liberale, socialistische, daensistische, communistische tendensen plus de vooruitstrevende aspecten van het Vlaamse Front (Frontbeweging en -partij) en dergelijke te belichten.

Wij knopen bewust aan bij zij die de Vlaamse beweging zagen en nog willen zien als een emancipatorische kracht. Wij denken dat de tijd van een verkrampde progressieve houding ten overstaan van de Vlaamse beweging voorbij moet zijn en willen in dit opzicht vensters openzetten die jarenlang gesloten bleven en de snelle evolutie van onze nationale identiteitsvorming niet overlaten aan vermomde geesten.

Onze concrete werking tot nu toe bestaat uit denk- en studiewerk rond de figuur van Paul Van Ostaijen in de rand van de Vlaamse beweging, de visie van een onder het stof geraakte pacifistische film over de Eerste Wereldoorlog en een vrije tribune op 11 juli '96. in het dagblad De Morgen.

Een greep uit onze projecten voor de nabije toekomst:

- Het bestuderen van 4 actoren uit de Vlaamse beweging van de jaren '20 rond wie de toenmalige amnestiegedachte gebouwd was. Deze gedachte was de snijlijn in het leven van deze voormalige "activisten".

**August Borms:** niet-partijpolitiek nationa-

listisch denker en "ziener" die later in de nazicollaboratie zou terecht komen en na de Tweede Wereldoorlog werd gefusilleerd;

**Anton Jacob:** links georiënteerd in de jaren '20, toenmalig kompaan van Herman Vos.

Evolueerde rond de jaren '30 snel naar rechts onder meer toen hij een leerstoel aangeboden kreeg aan de universiteit van Hamburg in nazi-Duitsland;

**Roza De Guchtanaere:** militant vrijzinnig, en onafhankelijk Vlaams nationaliste, wordt thans sterk gerecupereerd door uiterst-rechts;

**Jef Van Extergem:** kwam na zijn vrijlating in '28 terecht in de communistische partij, werd haar Vlaamse boegbeeld en kwam uiteindelijk om in een nazikamp.

- Een studie rond de figuur van **Willy Kessels**, die de fameuze fotoreportage "Misère au Borinage" maakte maar later in de collaboratie terecht kwam. Om die reden werd hij onlangs verwijderd uit een retrospectieve tentoonstelling van 8 kunstenaars in Charleroi.
- Actieve medewerking aan de **Jef Van Extergem**herdenkingen, gepland voor 1998, 100 jaar na diens geboorte.
- Een spreekbeurt met journalist Daniël Vanacker over **Cyriel Verschave:** oorlogsin-drukken uit 1914-1918.
- Een debat: buitenlandse correspondenten over de toekomst van België in samenwerking met IMAVO en VNSU-Gent.
- Herdenking van de vergeten componist **Pierre De Geyter** die in 1848 te Gent werd geboren en onder meer de Internationale componeerde. Eventueel minitentoonstelling in samenwerking met het AMSAB, met eventueel de uitgave van een aangepaste brochure, een reis naar Rijsel en Parijs waar De Geyter eigenlijk heeft geleefd en eventueel druk op het Gentse stadsbestuur om iets zichtbaars en blijvends te doen voor een beroemde doch vergeten zoon.

- Het leveren van morele, praktische en ideologische steun aan mensen die willen loskomen uit de rechtse Vlaamse beweging.

#### Andere activiteiten:

- gespreksavond met historicus Björn Rzoska over het gevangenenkamp van Lokeren (11 maart '97);
- tentoonstelling "Ierland-Vlaanderen - 20 eeuwen contact" naar aanleiding van de week van Sint-Patricksdag (17 maart '97);
- tentoonstelling "Ierland-Vlaanderen - 20 eeuwen contact" naar aanleiding van de 80ste verjaardag van de dood van Willie Redmond MP gesneuveld in 1917 in de prelude van de 3de slag om Ieper (7 juni '97).

#### Voor meer inlichtingen:

Masereelfonds, Werkgroep Vlaamse Beweging  
p/a Sint-Daniëlstraat 20, 9050 Ledeberg

## Samenwerking met de universiteit

*Piet Creve, departement Archief AMSAB,  
Wis Geysen, departementshoofd Bibliotheek AMSAB*

Voor het tweede opeenvolgende academische jaar liepen een twaalfstal studenten van de 2de kandidatuur communicatiewetenschappen van de Gentse universiteit stage in het AMSAB. Deze kaderde in de cursus "Encyclopedie van de communicatiewetenschappen" van professor Saeys. De bedoeling was dat studenten zicht kregen op wat een archief is en hoe archivarissen werken. Als toekomstige grote gebruikers van informatie werd hun meer dan een blik achter de schermen gegund.

Problemen van selectie en vernietiging, onherstelbare verstoringen van de oorspronkelijke orde, beschrijvingen van bundels die onvermijdelijk een onvolledig beeld geven van de inhoud..., het zijn allemaal elementen die een directe en ingrijpende weerslag hebben op het eindproduct van het archivalische ambacht, de beschrijvende lijst. Ze maken ook de specificiteit van het archief als bron en de implicaties voor zoekstrategieën duidelijk.

De studenten werden heel concreet met de problematiek geconfronteerd: het eerste jaar werd het archief van SM Het Licht aangepakt en dit jaar dat van Agence Presse Libération (APL). Na een korte archivalische en historische inleiding gingen ze onder begeleiding van twee archivarissen aan de slag. Het was niet de bedoeling een afgewerkt resultaat te realiseren. In het licht van de omvang van de behandelde archieven en de beperkte stageduur - zes halve dagen - lagen de ambities realistischer. Het archief van SM Het Licht was al deels beschreven. Dit werk werd voortgezet en tegelijk zijn de diverse archiefvormers uit elkaar gehaald. Bij APL werd van nul begonnen: 16 kubieke meter archief wachtten op een eerste triage en beschrijving.

Zowel voor het archiefdepartement als voor de studenten was de ervaring overwegend positief. De tijdelijke extra mankracht versnelde de samenwerking van twee omvangrijke archieven. De studenten maakten kennis met een voor hen grotendeels onbekende wereld en overwonnen in elk geval hun koudwatervrees.

Ook een dertigtal studenten van de 2de kandidatuur politieke wetenschappen van de Universiteit Gent kwamen naar het AMSAB. Hier was de invalshoek het belang, de mogelijkheden en de karakteristieken van archieven als bron voor het verzamelen van informatie bij wetenschappelijk onderzoek. Ook bij deze gelegenheid bleken archieven voor veel studenten een grote onbekende te zijn.

Voor het project "Wij zijn het nieuwe geslacht: socialisten en de emancipatie van de seksen en de sek-